

Universal Declaration of Human Rights - Limba, West-Central

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ku Kolon ko ka kuloho ko ka wɔɔ yo wɔ Kafaydo

Madenketima:

Ba masimɔkɔ, yiki mene/in thiiya ba mandij ka bɔnsɔŋ ba ka biya-metiŋ, wuna madenketima kuyankan, thiiya in matheben ka faydo fooma, Ba maniyɔ maka biya-meti mathɔnkɔy ka bi tɔɔni namɛŋ, ba sisa thɔre in manakasi ka tha thukuma tha ka biya-metiŋ be luke ka faydo ba biŋ sisa matheben in magbonkoli malɔhɔy, ka thana paliyande, wuŋ sise hɛlɛŋ thapɛŋ tha boyɛ ka biya-metiŋ hutete

Ba wuŋ kɔndɛɛ niyɔ wu lɔhɔy mene wɔmeti kɔndɛɛ pithita ba wunde hukɔthɔ ma niyɔ makanaman ka muruthe wo fuŋ wunde.

Baana sethiniyo wunde, thiiya ba ka wɔmeti kɔnde niyɔ ka thɔŋ ban fooma.

Wuŋ kɔlɔhɔ ba katiŋ tande mathimiyande ka biya-meti fooma ka faydo. Hugbɔŋho ka faydo fooma, ho dɔma na Unayted Nesɔn, kɔsiniyɔkɔ ka kulaniya ko kolo.

Ba kɔthɔ thiiya mene, sembe in makahi ma ka wɔmeti, e wuŋ tɛŋiyande ka thiiya ba bayapɛŋ in yeremɛŋ be kɔsiniyɔkɔ ba lukande hugbɔŋ huŋthe ba sisa kuyankan, wu niyɔ malukunade maka ŋakeken foma adunkunɔkɔy ka tha banthe, wuŋ niyɔ lukande in ŋakeken fooma ŋugbɔŋ ho thantɛ han, ho dɔma na Unayted Nesɔns, ba kɛthɔ thiiya ba ka wɔmeti.

Wuŋ tɔŋɔŋ na kperekethe, ka dɔma, na masimɔkɔ ma thiiya mene kuyankan mena ma gben ka ma duŋunɔkɔ manan.

Mawuma

Mapɛnkande manfooma tepe na

Kukulon koka kuloho koka wɔɔ yo wɔ ka faydo, ɔna biya bohitande maka biya-meti ka faydo fooma, ka wu manke wɔɔ yo wɔ ba bɔha ku kolon kɔŋko ka huthukuma nama han wunde ba bɔha sɔbe bathaniya mene ba sisa yiki in thiiya ka biya be lukande fooma ka faydo, ba kitiye wɔɔ yo wɔ kama sethiniyo ma wunde sethinya ka faydo man.

1. Malukunande Malenke man

Biya-meti fooma be kiyo ka kuyankan in kasembe mene in ka yiki. Binde kiŋ ba niyɔ in masimɔkɔ, maka yiina wo ka hu wendi yande.

2. Malukunande Maale Man

Wɔɔ yo wɔ kiŋ kuloho mene kuyankan ka kulon ko. Wunde ka ba fakinde wɔɔ yo wɔ kama neki ma wunde neke in tɔɔnaman, niyɔŋ wo panke, wo bɔlɔ, wo fufɛ, mindo sinthe fooma, miŋ kiŋ ku loho ko kentɔ.

3. Malukunande Mataati man

Wɔɔ yo wɔ kiŋ in fɛera ba niyɔ in sii, ekuta kuyankan, e wunde pamo.

4. Malukunande Mamanan man

Wɔmeti ka ba boho ka hu waline, e niyo gbɔn, e niyo thɔrɔ. Huwaline kiŋ ba tana niyɔ ka biya-meti hutete.

5. *Malukunande Masɔɔhi man*

Wɔɔ yo wɔ kaa ba niyo nakasi, ij thɔrɔ man mama wo ka feli.

6. *Malukunande Masɔŋ-manthe man*

Wɔɔ yo wɔ kin maloho ba kothiyo kame wo kame nɔŋ tepee thɔŋ ba.

7. *Malukunande Mason Maale man*

Biya-meti fooma kin sinthe ka thɔn ban, kufakande ka hutete kanamen ba pamo ij thɔŋ ban, ba thana fakinande, wu sisi mateti ka ku kolonko ij ba pamɔkɔ woonij sisiye thɔrɔ.

8. *Malukunande Masɔnka-taati man*

Wɔɔ yo wɔ kin fɛera han ba kɔɔ wukahe e banina ba thɔnkɔy ba wɔ ba niyo ban, wuna thɔŋ ban kahati.

9. *Malukunande Masɔŋ-manan Man*

Wɔɔ yo wɔ ka dɔrɔŋ ba neko bakpon e boho, e thiyo ka hukpɔlɔn, mene ba kantho ka kɛkɛŋ ko kiyo wunde ko.

10. *Malukunande kɔɔhi man*

Wɔɔ yo wɔ kin in fɛera ba kɔsinjino ka wuthunbe ij bakɔsɔŋni be ka kuyankan mene be thunbe ba dethiwa kuloho ko kanaman mene wunde bohito ko ij thɔŋ ban.

11. *Malukunande Kɔɔhi-ij manthe man*

1. Wɔɔ yo wɔ, wo kata ka kubasi, wunde ka ba thɔŋkino thaa niyo kɔsinjino nɔŋ na tepe thɔŋ ba na, e wunde dunkuno fɛera ba kɔsinjina.

2. Wɔɔ yo wɔ kaa ba dunkuno kuthonko ka thɔn ba thaa niye kiyo ka kɛkɛn nama ko, ɔ thuhɔŋ mandi kama lɔkɔ ma boho wunde, tonjiyo kasi ba danande kasi bande ka thɔŋ ba kama lɔkɔ ma bohito waawo beŋ ma.

12. *Malukunande Kɔɔhi-ij Kaale man*

Wɔɔ yo wɔ, kaa ba tuto sembe, ba wali ba kanama, ka hunpo ho kanama, ka yiki ba kanama, ka ŋa thagba ŋa wunde kpalita. Wɔ ka baa niŋ thiyɔkɔ aliko ba tetiya yiki ij makothiyo ma kanama, wɔɔ yo wɔ kin maloho ba pamo ij thɔŋ ban ka balin ba ban.

13. *Malukunande Kɔhi-maaati Man*

1. Wɔɔ yo wɔ, kin maloho ba niyo kuyankan ba kaa ka wunde thimo ij ba niyo ka kɛkɛn naman.

2. Wɔɔ yo wɔ kin ij maloho ba pena kɛkɛn, ndoo kɛkɛn, thitha kɛkɛn nama e wunde helɛŋ duwa ɔ tenkilina ka kɛkɛn naman ko.

14. *Malukunande kɔhi-ij Manan Man*

1. Wɔɔ yo wɔ, kin ij maloho ba thara e ka dɔŋɔ ka kɛkɛn mene kin ba niyo bali ba thɔnkɔy ka kɛkɛn nama kon.

2. Maloho ma beŋ kaa ba thanthiyo baana thiya wo ba bohito ko ba ba thɔnkɔy ba ta wunde nii hukɔminament o ba tetiya thɔŋni ba ka Unayted Nesɔns.

15. *Malukunande Kɔhi-ij Masɔɔhi Man*

1. Wɔɔ yɔ wɔ kin ij maloho ba niyɔ ka kiyo wunde ka.

2. Wɔ kaa ba thanthiyo madɔŋɔ ma ka kɛkɛn nama ko ɔ ba thanthiyo ba sɛkita kɛkɛn ku fɛɛna ba dɔma na kɛna kiyo wunde.

16. Malukunande Kɔhi-ij Masɔnmanthe Man

1. Bayapɛn ij yɛrɛmɛn be thankɛ funa, be kɛrɛnjɛɔyta nin huɔpo, kɛkɛn namɛn, ku laniya ko kanamɛn, kin ij maloho ba dɛɛɛndɛ yɛɛntandɛ e dethuwa huɔpo ho kanamɛn. Biya be bɛn kin ij maloho ma sinthe maaka dɛɛa yɛɛto, ij ma kahudɔŋɔ be pathi.

2. Hu dɛɛɛndɛ ha kin ba kɔɔ na wo wathe won, in won yɛrɛmɛ won, mɛy kathabanthɛ ba dɛɛɛndɛ.

3. Nkpeɛn ki na dɔma huɔpo ka faydo. Ki kpeɛnki kin ij maloho ba pamo kama dɔɛɛɛndɛ mɛnɛ kɛkɛn ko kanamɛn ka bali yoo bali.

17. Malukunande kɔhi-ij Masɔmanle Man

1. Wɔɔ yɔ wɔ kin ij maloho ba niyɔ ij kɛɛ wunde wunthɛn ɔ bindɛ bilɔ kɛɛ banthe in biya bifɛɛna.

2. Wɔɔ ka ba tute sɛmbɛ ka kɛɛ namɛn ban.

18. Malukunande kɔhi-ij Masɔn matati man

Wɔɔ yɔ wɔ kin ij maloho ba siimɔkɔ na thimo wunde, ij ba thɔɔ ka dina ba thimo wunde ɔ ba kpɔnɔkɔ ka dina ba bɛn e thɔɔ ka dina bafɛna malɔkɔ yoo malɔkɔ, ij hɛlɛn kulaniya ko kanamɛn. Wunde kin ij maloho ba mɛyandɛ ij biya be bɔyɛ ba niyɔ ka masii manthe eba thɔɛɛɛn kulaniya ko kanamɛn ka wan mɛnɛ rɔkpɔkɔ.

19. Malukunande Kɔhi-ij-Masɔmanan Man

Wɔɔ yɔ wɔ kin maloho ba tɛpa funuɛ kama simɔyɔkɔ ma kanamɛn, ij ba kpɔɛnkila ho thimo wunde. Wuɛ thɔlandɛ, maloho ma bɛn kin ba bohɛtɔkɔ kulaniyandɛ, e wɔɔ yina thana tɛpɛ ba yi ba niya niɛ ba kpala mɛnɛ ba kpɔnkila ka nkaleɛn ba pankitinandɛ funuɛ ho bɛn.

20. Malukunande Kɔhi-Kale kɔɛthɔkayɛ Man

1. Wɔɔ yɔ wɔ kin kuloho ba komandɛ kathabanthɛ ka wuthɛbɛ. Wɔɔ ka ba pithito ba niyɔ ka mathuɛndɛ yoo mathuɛndɛ ɔ ka nkan ka ndoo nkan ka thimo ka wunde.

2. [Missing?]

21. Malukunande Kɔhi Kale-ij Manthe Man

1. Wɔɔ yɔ wɔ kin ij maloho ba niya wali ij hu kɔminamɛnt ho ka sɛmbɛ ban ka kɛkɛn ko kanamɛn ɔ ba thiika ba hu gbɔɛn ho thimo wunde ba kuta sɛmba ban.

2. Wɔɔ yɔ wɔ kin ij maloho ba bilandɛ ɔfisi yoo ɔfisi wo ka hu kɔminamɛnt ka kɛkɛn namɛn ko.

3. Bathimo biya ba niyɔ, bɛna hu kɔminamɛnt ba niyɛ wali. Biya be bɛn ba thiikiyɛ ba bayapa mɛnɛ yɛrɛmɛ ba fununiyɛ biɛn thaya ka hu kɔminamɛnt ho bɛn. Bindɛ ba thiikiyɛ wo thimo biɛn ka wan ɔ ka ma rɔgbɔkɔ.

22. Malukunande Kɔhi Kale-ij Maale Man

Wɔɔ yɔ wɔ kin ij maloho ba nskita kenkɛy ko kanamɛn ba Pama niɛ ba dunjkuna niɛ fɛɛra ba masiteke kama o kama e niy wɔɔ wo ba yiki, e puɛka niya wali, o gbɔɛni ɔ hutaniya ho dɛnki kenkɛn ko kanamɛn ko niɛ tute lima.

23. *Malukunande Kɔhi-Kale-ij-Mataati Man*

1. Wɔɔ yo wɔ kɪŋ maloho ba niya wali, ba yetha wali ba thimo wunde ij ba thunkuno malɔhɔy mɛnɛ ba pamo hu thana kuta wali.
2. Kufakinande kaaka kuthunkun ba wɔɔ yo wɔ wo ni wali. Wɔɔ yo wɔ ba thunkuno sinthe ba waliŋ ba dɔŋiyande.
3. Wɔɔ yo wɔ wo ni wali ba thunkuno kɔpiri wo tɛŋɛ ba yethɛ nama ij kubɔriko kanaman alako dɛ be niyɔ ij yiki ka biya-mɛtin hutete. Kuthunkun ko bɛŋ ba punka hɛlɛŋ ba mase ka gbethɛŋ ba niŋ pɛnki.
4. Wɔɔ yo wɔ kɪŋ maloho ba thankina ɔ ba thɔyɔ nkanŋi niŋ mase.

24. *Malukunande Kɔhi-Kale-ij-Manan Man*

Wɔɔ yo wɔ kɪŋ maloho ba fɛɛmiya ij ba dunkuno malɔkɔ ma kɔndaden ba niya wali mɛnɛ malɔkɔyŋ makasade ba fɛɛmiya ij kutunkun.

25. *Malukunande Kɔhi-Kale-ij-Massɔhi Man*

1. Wɔɔ yo wɔ bathɔma muthɔma mutɛnɛ ba hupethɔ kɔɔ nama ko ij kubɔri naman, kowunde ba punka kuta mu wunde bili/thɔɔ. Wunde ba Kuta banka ba wunde ij kubɔri naman fure, ba punka ba maso. Wunde ba maso be thoona ɔ bethanthi, ɔ bali ba denki ba wunde niyɔ humɔnɛ.
2. Komisayŋ be ij mpay namen ba maso. Mpati be kiyo ka yento/dɛŋo, be tha kiya ka yento/dɛŋo fooma ba kuta ma mase manthe e bindɛ pamo nanthe.

26.

1. [Missing]

2. [Missing]

3. [Missing]

27.

1. [Missing]

2. [Missing]

28.

[Missing]

29.

1. [Missing]

2. [Missing]

3. [Missing]

30.

[Missing]